

Ljan skoles plan for trygt og godt skolemiljø

2024-2025

Innholdsfortegnelse

1. Skolens visjon/mål for et trygt og godt skolemiljø	4
1.1 Retten til eit trygt og godt skolemiljø	4
1.2 Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle...	4
2. Skolens felles forståelse og holdninger	4
2.1 Presiser at krenkelser omhandler rasisme, seksuell trakassering og andre hatefulle ytringer, knyttet til religion, livssyn, legning/leveform eller funksjonsevne.	5
2.2 Skolens felles forståelse av relevante begreper.	5
2.3 Elev- og læringssyn som driver skolens praksis.	5
2.4 Fem grunnleggende faktorer for et trygt og godt skolemiljø	6
3. Medvirkning	7
3.1 Beskrivelse av hvordan elevene medvirker i planlegging og gjennomføring av tiltak.	7
3.2 Beskrivelse av hvordan de ansatte medvirker i planlegging og gjennomføring av tiltak.	7
3.3 Beskrivelse av hvordan skolen involverer skolens rådsorganer og utvalg i arbeidet med trygt og godt skolemiljø.	8
3.4 Beskrivelse av hvordan skolen informerer ansatte, foresatte og elever om innholdet i kap. 12.	8
4. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet	9
5. Årshjul	9
6. Skolens systematiske arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø	11
6.1 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på skolenivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.	11
6.2 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på klasse/trinn-nivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.	11
6.3 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på individnivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.	12
7. Skolens systematiske arbeid for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø	12
7.1 Rutiner skolen har for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø, og hvem som er ansvarlig.	12
7.2 Beskrivelse av hvordan skolen skaffer seg oversikt over særskilt sårbare elever.	13
7.3 Beskrivelse av hvilke undersøkelser/aktiviteter skolen gjennomfører systematisk for å skaffe seg informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet.	13
7.4 Beskrivelse av hvordan skolen følger opp resultatene fra Elevundersøkelsen/trivselsundersøkelsen.	14

8. Håndtere brudd på retten til trygt og godt skolemiljø (§ 12-4/5)	14
8.1 Skolens aktivitetsplikt	14
8.2 Beskrivelse av hvordan skolen sikrer at ansatte har en felles forståelse av hva som utløser aktivitetspliktene 2-5.	14
8.3 skolens rutiner for å følge med	15
8.4 Skolens rutiner for å gripe inn + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – gripe inn)	17
8.5 Skolens rutiner for å varsle (rektor + skoleeier) + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – varsle)	18
8.6 Skolens rutiner for å undersøke + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – Undersøke) .	21
8.7 Skolens rutiner for å utarbeide tiltak til aktivitetsplan/tiltaksplan. (Rundskriv – tiltak)	23
8.8 Beskrivelse av hvordan skolen jobber med gjenopprettende prosesser når tilliten er brutt mellom elev-elev, lærer-elev, skole-foresatte.....	24
8.9 Skolens rutiner for å følge opp og evaluerer igangsatte tiltak	25

Revidert desember 2024

1. Skolens visjon/mål for et trygt og godt skolemiljø

Ljan skoles målsetting er at alle elever og ansatte opplever et godt psykososialt miljø hvor trivsel og læring er i fokus. Ljan skoles plan for et trygt og godt skolemiljø er basert på tiltak som skal være forebyggende og virke målrettet mot mobbing og krenkende atferd. Alle elever på Ljan skole skal oppleve et trygt læringsmiljø, preget av respekt, tillit, positivitet og inkludering.

1.1 Retten til eit trygt og godt skolemiljø (Oppl. §12-2)

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.

Skolemiljø omfatter både det fysiske miljøet, det psykososiale miljøet og læringsmiljøet.

Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig. (Overordnet del 2.1)

Elevens identitet og selvbilde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.

1.2 Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. (Overordnet del 3.)

Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser.

2. Skolens felles forståelse og holdninger

Retten til et trygt og godt skolemiljø er ikke avgrenset av årsaken til hvordan elevene har det, jf. Prop. 57 L (2022-2023) punkt 10.1 (til § 12-4). Det som er avgjørende for skolens aktivitetsplikt, er hvordan eleven faktisk opplever å ha det mens han eller hun er på skolen, AKS eller leksestund. At årsaken til elevens mistrivsel skyldes forhold utenom skoletiden eller utenfor skolens område, begrenser ikke skolens aktivitetsplikt så lenge elevens opplevelse av skolemiljøet påvirkes negativt av det. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med digitale krenkelser. I slike tilfeller skjer krenkelsene typisk utenom skoletiden. Hvis de digitale krenkelsene fører til at eleven opplever mistrivsel ved å være på skolen, utløser dette aktivitetsplikt for skolen selv om krenkelsene har skjedd utenom skoletiden og utenfor skolens

område. Dette går også frem av NOU 2015:2 s 242 pkt 15.13. Hvis det er sammenheng mellom relasjonen mellom de involverte og skolen, og det som har skjedd er en krenkelse av betydning for skolehverdagen, utløses den ansattes aktivitetsplikt.

2.1 Presiser at krenkelser omhandler rasisme, seksuell trakassering og andre hatefulle ytringer, knyttet til religion, livssyn, legning/leveform eller funksjonsevne.

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering gjelder på alle samfunnsområder og har som formål å fremme likestilling og hindre diskriminering (Likestillings- og diskrimineringsloven – ldl 2017, 13). Ljan skole legger til grunn at diskriminering eller trakassering på dette grunnlaget vil falle inn under kategorien krenkelser og utløse aktivitetsplikten.

2.2 Skolens felles forståelse av relevante begreper.

Skolen bygger på ny definisjon av mobbing – et fellesskapsorientert mobbesyn. Et fellesskapsorientert mobbesyn handler om at fokuset flyttes til kontekst og sosiale prosesser fremfor individet. Dette innebærer at tiltak som settes inn ved en mobbesak rettes mot relasjonelle og kontekstuelle faktorer fremfor individ og individuell aggresjon.

Definisjonen vi tar utgangspunkt i er: "Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning". (Helgeland og Lund, 2020).

Fellesskapsorientert mobbesyn:

«Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning.»

(Helgeland & Lund 2020)

2.3 Elev- og læringssyn som driver skolens praksis.

På Ljan skole har vi økt fokus på elevenes trivsel og læring gjennom samarbeidslæring og inkluderende praksis.

Arbeid med inkluderende fellesskap; å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, og viktig for elevenes utvikling, læring og trivsel. Ljan skole skal være et sted der alle elevene opplever å tilhøre fellesskapet, og alle vi som jobber på Ljan skole har en viktig rolle for å legge til rette for denne opplevelsen.

Mangfold og inkludering; mangfold handler om retten til å møte andre mennesker som den man er, uten å møte diskriminering. Å anerkjenne mangfold er å verdsette mangfold som et bidrag til

et bedre og rikere samfunn for alle. Inkludering betyr å delta på like vilkår i sosiale fellesskap, ha like muligheten for å lykkes, og reell innflytelse på fellesskapets regler og hvordan samfunnet virker.

Språkbrukskampanjer; hver høst har vi en språkbrukskampanje i regi av skolens elevråd. Formålet er å bevisstgjøre og få oss til å reflektere rundt hvordan vi snakker og hva ordene vi bruker gjør med oss og alle rundt oss.

Fellesarrangement: Ca en gang pr måned er det et trinn som har ansvar for et fellesarrangement i gymsalen. To ganger i året har vi aktivitetsdag på tvers av alle klasser. Elevrådet arrangerer 1-2 turneringer trinnvis hver år. Dette er med på å skape VI-følelse.

2.4 Fem grunnleggende faktorer for et trygt og godt skolemiljø

Analyse og arbeidsmodell, *Trygt og godt skolemiljø 2021*

Omsorgsfull kontroll: På Ljan skole møter alle elever voksne som er trygge og varme. De voksne formidler forventninger på en tydelig og positiv måte. Alle elever skal bli møtt med tillit og respekt, og disse verdiene skal komme til syne i det daglige møte med elevene.

Relasjoner: Alle ansatte på Ljan jobber kontinuerlig med sosialt samspill mellom elever og ansatte. Gode relasjoner er grunnleggende for et inkluderende fellesskap. Det er de voksnes ansvar å legge til rette for å fremme positive relasjoner, og de voksne skal også sørge for å gi elevene faglig og emosjonell støtte.

Vennskap og inkludering: Ljan skole har akkurat innført Trivselslederprogrammet for å skape gode og trygge arenaer for aktivitet og relasjonsbygging. Skolens ansatte jobber kontinuerlig

med elevenes sosiale og emosjonelle utvikling. Skolens miljøteam jobber med ulike grupper på ulike trinn med inkludering og sosialt samspill.

Hjem-skole-samarbeid: Et godt samarbeid med hjemmet er en forutsetning for god, faglig og sosial utvikling for alle elever. Skolen har to årlige foreldremøter og to utviklingssamtaler som fast rutine. Annet tett samarbeid ved behov.

Læreplanforståelse og elevenes læring: På Ljan skole ser vi på faglig og sosial læring i sammenheng. I timene benyttes inkluderende og åpne oppgaver som gir alle elevene mulighet til å delta og oppleve mestring. Dette vil påvirke skolemiljøet på en positiv måte.

3. Medvirkning

I Overordnet del (Kunnskapsdepartementet, 2017), under opplæringens verdigrunnlag punkt 1.6 – Demokrati og medvirkning står det:

"Skolen skal være et sted der barn og unge opplever demokrati i praksis. Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse, og at de kan påvirke det som angår dem. De skal få erfaring med og praktisere ulike former for demokratisk deltakelse gjennom for eksempel elevråd og andre rådsorganer. "

3.1 Beskrivelse av hvordan elevene medvirker i planlegging og gjennomføring av tiltak.

På Ljan skole har vi flere områder der elevene tar del i planleggingen og arbeidet. Elevene er deltakende i arbeid med klasse- og skolemiljø, men også samarbeidet mellom hjem og skole.

- Klasseregler. Ved oppstart hvert skoleår tar elevene del i å utarbeide klasseregler for hvordan de ønsker å ha det i klassen og ute i friminuttene.
- Elevrådet – i oppstarten av hvert skoleår blir det valgt representanter til elevrådet på Ljan skole. Elevrådet har et særskilt ansvar å jobbe med demokrati, inkludering og trivselsfremmende tiltak på skolen.
- Trivselsledere – vi har akkurat startet samarbeid med Trivselslederprogrammet der elever på mellomtrinnet skal velges som trivselsledere og ha et særskilt ansvar for trivselsfremmende aktiviteter i enkelte friminutt.
- Utviklingssamtaler – elevene deltar i utviklingssamtaler to ganger pr år. På Ljan skole har vi elevsentrerte utviklingssamtaler der elevene selv er med og styrer samtalene.

3.2 Beskrivelse av hvordan de ansatte medvirker i planlegging og gjennomføring av tiltak.

- Ansatte på Ljan skole gjennomfører elevundersøkelser, trivselsundersøkelser, sosiogrammer og ulike kartlegginger av skolehverdagen. Videre deltar de i arbeidet med å analysere resultatene fra undersøkelsene som blir gjort.

- Kontaktlærere og ressurslærere deltar i arbeidet med aktivitetsplaner som er opprettet, og de deltar på evalueringsmøter med foresatte sammen med ledelsen og/eller sosiallærer og miljøteam.
- Kontaktlærer opprettholder, sammen med sosiallærer og ledelsen, et tett samarbeid med hjemmet under planens varighet.

3.3 Beskrivelse av hvordan skolen involverer skolens rådsorganer og utvalg i arbeidet med trygt og godt skolemiljø.

- FAU på Ljan skole har laget en egen standard for skole/hjem-samarbeid.
- FAU har månedlige møter der rektor er tilstede. Det drøftes og utarbeides rutiner for hva som er forventet at de foresatte kan bidra med for å jobbe forebyggende med elevenes trivsel. Det kan være faste følgegrupper for de yngste elevene, bursdagsordninger, vennegrupper, Halloween og overnattingsturer for trinnet i helgene.
- Elevenes trivsel tas opp i FAU. Foreldreutvalget og skolen bidrar sammen om å finne hva som kan gjøres for å skape godt skolemiljø.
- Det holdes Driftsstyremøter minst 5 ganger pr år. Driftsstyret består av to ansatt representanter, to foresatte og 3 politisk valgte som representerer eiersiden, i tillegg til rektor og AKS-leder. Driftsstyret blir informert om skolens arbeid med å fremme et trygt og godt skolemiljø.
- Skolen har opprettet et skolemiljøutvalg, bestående av elever, foresatte og ansatte. SMU har som formål å ivareta elevenes skolemiljø.
- Videre deltar skolen i bydelens nettverk for samarbeid i laget rundt eleven. (SaLTo, politiet, nettverksmøter for sosiallærere, nettverksmøter for ledere m.fl.)
- Skolen har et miljøteam bestående av sosiallærer og to miljøterapeuter. Formålet med miljøteam er å ivareta elevens psykososiale miljø.
- Miljøteamet, helsesykepleier og skolens ledelse har faste samarbeidsmøter to ganger i måneden.
- Skolen har fast ressursteam med PPT to ganger i måneden.
- 1- 2 ganger i året har skolen utvidet ressursteam der helsesykepleier, PPT, BUP og barnevern deltar.

3.4 Beskrivelse av hvordan skolen informerer ansatte, foresatte og elever om innholdet i kap. 12 i Opplæringslova; Skolemiljøet til elevene.

- Ansatte blir informert på planleggingsdagene før skolestart om innholdet av Kapittel 12, og skolens rutiner for å ivareta dette.
- På vårens foreldremøte for førskolebarna gjennomgås innholdet i Kapittel 12 og skolens rutiner for å ivareta dette. Deretter er læringsmiljø og trivsel jevnlig tema på foreldremøtene på 1. – 7. trinn.
- Skolens sosiallærere og undervisningsinspektør snakker med elevrådet om elevs rettigheter i henhold til Kapittel 12. Elevrådet har en særskilt rolle til å være gode rollemodeller.

4. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet

- Skolens miljøteam, ved sosiallærere, er ansvarlig for å kalle inn og følge opp sos.ped.møter. Miljøteam drøfter elevers utfordringer og setter i gang tiltak
- Miljøteam i samarbeid med ledelsen har ansvaret for utarbeidelse og evaluering av aktivitetsplaner.

5. Årshjul

	Sosiale mål	Fellessamlinger	Prosjektuke og andre aktiviteter	Temauker (forslag)	Foreldremøter Utv.samtaler	Kartlegging mer info på fellesområdet
August	Ansvarlighet	1.skoledag ledelsen	Innskolering	Demokrati og medborgerskap	Bli kjent-samtale 1.tr	1. -7. tr NSL elever med annet morsmål
September	Selvkontroll	BliMe-dans ansv: plangruppa	Hattelunsj		Foreldremøter alle tr	5. tr Nasjonal prøver
Oktober	Samarbeid	Uke 42 FN-saml ansv: 7.tr	Bokuke, uke 45	Bærekraftig utvikling		3. trinn Statlige kartleggingsprøver
November	Selvhevdelse	Høstsamling uke 47 ansv: 4. tr			Utviklings-samtaler, ferdig før 15/1	"Carlsten" før utviklingssamtale 3. - 7. tr "Alle teller" Osloprøve i digitale ferdigheter 6. tr
Desember	Empati	Lucia ansvar: 6.tr Gudstjeneste ansvar: 5. tr	Levende julekalender Innskriving	Folkehelse og livsmestring Jul	Besøkskveld for nye 1. klassinger	1.-7. tr Elevund + trivselsund.
Januar	Ansvarlighet	Vintersamling uke 3 ansvar:2.tr	Skidag/ Vinter-aktivitetsdag	Demokrati og medborgerskap		6. tr Osloprøven i lesing

Februar	Selvkontroll	Fastelaven Fellessamling: ansvar: 1.tr			Foreldremøter innen uke 7	
Mars	Samarbeid			Bærekraftig utvikling		1.- 3.tr Statlige kartleggingsprøver 3.- 7. tr "Alle teller" 4. tr Statlig kartleggingsprøve i digitale ferdigheter
April	Selvhevdelse	Påske ansvar: 3.tr	Temauke			1.tr Statlige kartleggingsprøver 7. tr Osloprøve i naturfag
Mai	Empati	16.mai ansvar: Elevrådet	Sykkelpøve		Folkehelse og livsmestring	Utviklings- samtaler, ferdig før 15/5
						"Carlsten" før utviklingssamtale 4. tr Osloprøve i naturfag , overgangsprøver 4.tr
Juni	Ansvarlighet	Sommer- avslutning ansvar: ledelsen/komité	Førskoledag første uke juni Fotball- turnering Stafett			7.tr Overgangsprøver i lesing og regning

AKS:

Januar - februar 2025	Relasjonsbygging Relasjonskartlegging. Relasjonssirkel	Personalmøter. Repetisjon av prinsipper for bruk av relasjonssirkel til kartlegging	Miljøterapeuter/AKS-leder
Mars 2025	Repetisjon, bruk av observasjonsskjemaer som grunnlag for tiltak videre overfor sårbare elever	Ansatte får elever til observasjon til påske.	AKS-leder, baseledere

6. Skolens systematiske arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Et trygt og godt skolemiljø er mer enn fravær av mobbing og andre negative faktorer. Skolen skal arbeide kontinuerlig for å fremme elevenes helse, inkludering, trivsel og læring. Dette gjøres ved å arbeide systematisk med å fremme faktorer som gir et positivt skolemiljø for elevene.

6.1 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på skolenivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

- Alle lærere og barneveiledere har faste tidspunkt og plasser de skal gjennomføre tilsyn i friminuttene. Skolen gjennomgår regler for inspeksjon ved skolestart hvert år. Ansatte skal være synlig med gul vest, skal sirkulere og være oppsøkende. Målet er å være i forkant og avverge eventuelle regelbrudd hos elevene.
- Trivselsledere (enkelte elever på mellomtrinnet) har ansvar for å sette i gang leker i friminutt. Miljøteamet følger opp trivselslederne.
- Elevrådet arrangerer ryddeaksjoner og enkelte turneringer i løpet av året som inkluderer alle elevene.
- Sosiallærer er tilgjengelig for elever som ønsker å snakke og kan ta samtaler om situasjoner som har vært vanskelige. I samarbeid med skolens ledelse følger sosiallærer opp elever, foresatte og ansatte i arbeidet med å fremme et trygt og godt skolemiljø.
- Skolen har månedlige fellessamlinger i gymsalen med ulike temaer.
- Skolen har ulike fadderaktiviteter gjennom skoleåret.

6.2 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på klasse/trinn-nivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

- Miljøteamet, bestående av miljøterapeuter og sosiallærer, følger opp både enkeltelever og grupper av elever. Kan ha gruppesamtaler, jente/guttelunsjer mm.

- Det gjennomføres årlige elev- og trivselsundersøkelser. Lærerne jobber i forkant av undersøkelsene med bevisstgjøring av hva krenkende atferd er. I etterkant analyseres resultatene og tiltak iverksettes på trinn/klassenivå. Rektor har ansvar for å igangsette undersøkelsene og resultatene blir lagt frem for skolens personalet, FAU, elevråd og DS.
- Lærerne på trinnet har ansvar for regelmessige klassesamtaler rundt trygt og godt skolemiljø i klassen. Dersom det avdekkes mobbing eller krenkende atferd i disse samtalene, må nærmeste leder, rektor og sosiallærer informeres.
- Det gjennomføres klassegjennomganger et par ganger i halvåret. Trinnets lærere er ansvarlig for dette. Faglige og sosiale bekymringer blir drøftet og videreformidlet til skolens ressursteam og sos.ped.team.
- Det gjennomføres sosiogram en gang pr semester. Trinnets lærere er ansvarlig for dette. Resultatene deles med sosiallærer og nærmeste leder. Sosiogrammene viser hvem som leker med hvem og fanger opp om det er elever som er alene eller blir ekskludert fra lek.

6.3 Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på individnivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

- Kontaktlærer gjennomfører minimum to elevsamtaler med hver elev hvert skoleår, samt to utviklingssamtaler. Dersom det avdekkes mobbing eller krenkende atferd i disse samtalene, vil nærmeste leder, rektor og sosiallærer bli informert. Foresatte til de involverte elevene vil også bli informert.
- Skolen har sos.ped.møter to ganger i måneden. Da blir særskilt sårbare elever bli drøftet og aktuelle tiltak satt inn. I sos.ped deltar sosiallærer, miljøterapeuter, inspektør, rektor, AKS-leder og helsesykepleier.
- Etter avtale med foresatte kan elever ha enkeltsamtaler med miljøterapeuter eller helsesykepleier.

7. Skolens systematiske arbeid for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø

Skolen skal arbeide systematisk for å minske risikoen for at utenforskap og krenkelser forekommer. Ved mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, skal det settes i gang undersøkelser. Skolen må finne ut hva som ligger bak elevens opplevelse. På bakgrunn av funnene skal en kunne vurdere hva som er egnede tiltak for en gitt sak.

7.1 Rutiner skolen har for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø, og hvem som er ansvarlig.

- Inspeksjonsrutiner blir gjennomgått ved oppstart hvert skoleår. Dette for vise viktigheten av aktiv inspeksjon for å skape trygt og godt miljø for alle elevene.
- Særskilt sårbare elever blir særlig ivaretatt av voksne i friminutt, på felles temadager/aktivitetsdager, ved ukjente overganger mm.
- Skolen har rutine for ivaretagelse av nye elever, både rent praktisk med utstyr og arbeidsplass, men ikke minst for å trygge nye elever i klassefelleskapet. Alle elever som kommer nye til en skole er i utgangspunktet sårbare.
- Rutiner for laginndeling og organisering av ballbruk i fysisk aktivitet og kroppsøving.
- Skolen tar kontakt med hjemmet ved bekymringsfullt høyt fravær.
- Ved oppstart av skoleåret går lærer gjennom skolens ordensreglement, inkludert regler for skolens uteområder.

7.2 Beskrivelse av hvordan skolen skaffer seg oversikt over særskilt sårbare elever.

- Skolen har et skjerpet ansvar for å følge med på særskilt sårbare elever. Med særskilt sårbare elever inkluderes elever med minoritetsbakgrunn, seksuell legning, funksjonsevne, mobbehistorikk, skolefravær, nyankomne elever, familiesituasjon, atferdsvansker/sosioemosjonelle vansker, lærevansker, eller elever med stort læringspotensialet. Skolen skaffer seg oversikt over disse elevene ved:
 - Overføringsamtaler barnehage/skole
 - Overføringsamtaler med andre skoler og foresatte ved oppstart av nye elever
 - Lærere følger opp fravær på sine teammøter og rapporterer til sosiallærer/nærmeste leder
 - Skolens ressursteam eller sos.ped.team
 - Samarbeid med PPT eller andre instanser.

7.3 Beskrivelse av hvilke undersøkelser/aktiviteter skolen gjennomfører systematisk for å skaffe seg informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet.

- Kontaktlærer gjennomfører faste elevsamtaler minst to ganger i året. På disse samtalene tas det alltid opp elevens trivsel og faglig utvikling. Elevsamtalene er i forkant av utviklingssamtalene. Dersom krenkende atferd er tema i elevsamtalen eller utviklingssamtalen, skal nærmeste leder, rektor og sosiallærer informeres.
- Det gjennomføres trivselsundersøkelser og utarbeides sosiogram en gang i halvåret som bidrar til å skaffe lærerne oversikt over elevenes opplevelse av skolemiljøet.
- Miljøteam observerer og kartlegger gjennom skoledagen.
- Når skolen får melding om at en elev ikke har det trygt og godt utløses aktivitetsplikten og skolen starter arbeidet med å kartlegge. Det første som blir gjort er samtale med eleven og foresatte, lærere på trinnet, samt observasjoner både i timene og i friminutt. Det blir drøftet med miljøteamet som bidrar med observasjoner og samtaler.
- Trygt og godt skolemiljø er et fast punkt på foreldremøtene både høst og vår. Lærerne på trinnet informerer foresatte om hvordan skolen jobber forebyggende for et trygt og godt

klassemiljø. Det skal snakkes om hvordan skole og hjem kan samarbeide rundt trivselstiltak for å bygge et godt klassemiljø.

- Foresatte kan bidra med vennegrupper, følgegrupper, foreldresammenkomster, overnatting på Vangen for hele trinnet mm. FAU og klassekontakter samarbeider om dette.

7.4 Beskrivelse av hvordan skolen følger opp resultatene fra

Elevundersøkelsen/trivselsundersøkelsen.

- Nærmeste leder gjennomgår resultatene med lærerne på trinnet. Det blir drøftet hva som kan ligge bak resultatene og hvilke tiltak som eventuelt skal settes inn på klasse- eller trinn-nivå.

8. Håndtere brudd på retten til trygt og godt skolemiljø (§ 12-4/5)

8.1 Skolens aktivitetsplikt

Vi har nulltoleranse mot krenking, som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, og arbeider kontinuerlig og systematisk for å fremme og forbedre skolemiljøet for elevene våre, Oppl. § 12-3. Rektor har det øverste ansvaret for at dette blir gjort og for at arbeidet følges opp, Oppl. § 12-4.

Aktivitetsplikten utløses når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Ordlyden "trygt og godt skolemiljø" sikter til elevenes psykososiale skolemiljø og retten til opplæring etter Oppl. §12.2. Å ha et trygt og godt skolemiljø omfatter mer enn frihet fra krenkelser. Elevene har rett til et skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

8.2 Beskrivelse av hvordan skolen sikrer at ansatte har en felles forståelse av hva som utløser aktivitetspliktene 2-5.

Alle ansatte er ansvarlig for oppfølging av delpliktene, og å opprette aktivitetsplaner.

For å sikre at alle elever ved Ljan skole opplever å ha et trygt og godt skolemiljø (Oppl. § 12-4), følges aktivitetsplikten gjennom de fem delpliktene: å følge med, å gripe inn, å varsle, å undersøke og å sette inn tiltak.

På planleggingsdagene før skolestart gjennomgår ledelsen skolens rutiner for hva som utløser aktivitetsplikten. Denne gjennomgangen gis til alle ansatte.

Alle som arbeider på skolen har plikt til å følge med, gripe inn og varsle hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har plikt til å undersøke og sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørge for elevens medvirkning og ta hensyn til barnets beste i alle vurderingene og handlingene for å oppfylle aktivitetsplikten.

8.3 skolens rutiner for å følge med

Å følge med		
AKTIVITET	ANSVARLIG	NÅR
Inspeksjon og tilsyn: Vi er tilgjengelige for elevene ute og har en inspeksjonsplan som sikrer at alle skolens uteområder er dekket i hvert friminutt. Vi følger reglene for inspeksjon. Disse blir gjennomgått med personalet hver høst.	Ledelsen Ansatte	August Hele året
Vi vet hvilke elever som er særskilt sårbare og vi er ekstra på utkikk etter disse barna. Skolen har god kontakt med foreldrene til disse elevene. Det settes inn "frimerkeinspeksjon" ved behov rundt enkeltelever. Det kan også settes inn systematisk observasjon rundt enkeltelever	Alle ansatte	August Hele året
Elevsamtaler: Det gjennomføres to formelle elevsamtaler hvert skoleår, og i forkant av hver utviklingssamtale. Det gjennomføres også jevnlig samtaler med elevene utover de fastsatte elev samtalene gjennom hele skoleåret.	Kontaktlærer	Høsten Våren Hele året
Utviklingssamtaler: Vi gjennomfører to formelle utviklingssamtaler per år. Elevens skolemiljø er en viktig del av samtalen.	Kontaktlærer	Høsten Våren
Elevundersøkelsen gjennomføres årlig på 5.-7.trinn. trivselsundersøkelsen gjennomføres på 1.-4. trinn. Undersøkelsene analyseres, drøftes og nødvendige tiltak blir utarbeidet og iverksatt.	Ledelsen Kontaktlærer Miljøteam	Oktober/november Hele året
De kommunale ordensreglene samt skolens ordensreglement gjennomgås med eleven hver høst.	Alle ansatte	August Hele året

Hvert trinn utarbeider klasseregler. Klassereglene skal håndheves likt av alle som er involverte på trinnet.	Kontaktlærer Alle ansatte	August Hele året
Elevrådet, 2.-7.trinn: Det velges representanter til elevrådet i løpet av de to første ukene av skoleårets start. Rutiner og forventninger til elevrådet blir gjennomgått for alle elever på det første elevrådsmøte. Alle klasser har jevnliges klassemøter der elevrådssaker blir drøftet	Kontaktlærer Inspektør	August Hele året
§9a, elevenes skolemiljø, er et fast tema på høstens foreldremøte	Ledelsen kontaktlærer	August/september
Foreldremøter gjennomføres i løpet av de seks første ukene av skoleåret. Klassekontakter blir valgt slik at de kan delta i det første FAU-møtet. Om mulig velges klassekontaktene for kommende skoleår på vårens foreldremøte.	Kontaktlærer og inneværende års FAU-representanter for klassen.	August/september
FAU-møter: Klassekontaktene deltar. Skolemiljøet er et fast tema.	Rektor Klassekontaktene	Den første tirsdag i hver måned.
Samarbeidstid: personalet har fastsatt samarbeidstid ukentlig.	Hele skoleåret	Hele året

Hvordan følger vi med?

God praksis er

- å la elevene forstå at skolen følger med på at alle elever har det trygt og godt på skolen
- at elevene blir møtt og sett av ansatte når de kommer til skolen på morgenen, og at tilsynet i pausene er godt organisert
- å utvikle tillitsfulle relasjoner til elever og foresatte slik at skolen får de opplysningene den trenger.

8.4 Skolens rutiner for å gripe inn + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv - gripe inn)

Plikt til å gripe inn. "Alle som arbeider på skolen har en plikt til å følge med på hva som skjer på skolen og gripe inn hvis de ser krenkelser som for eksempel mobbing.

- Elev og ansatt kan ha ulike opplevelser av situasjoner. Dersom elev uttrykker at hen har en subjektiv opplevelse av å være krenket, må saken undersøkes ytterligere.

Å gripe inn		
AKTIVITET	ANSVARLIG	NÅR
Alle ansatte plikter å gripe inn i situasjoner som oppleves som krevende.	Alle ansatte	Hele året
Vi følger oppsatt inspeksjonsplan og rutiner for inspeksjon.	Alle ansatte	Hele året
Skolens ledelse og kontaktlærer må varsles dersom en ansatt har måttet gripe inn på alvorlig vis. Eleven skal også informeres om at skolens ledelse blir varslet om hendelsen.	Alle ansatte	Hele året
Vi har fokus på klasseledelse og faste og gode rutiner på skolen og AKS.	Alle ansatte	Gjentakende tema i personalmøter gjennom året.
Vi griper inn også mot ensomhet og ikke bare synlige hendelser.	Alle ansatte	Hele året
Hvordan griper vi inn? Å gripe inn vil si å stoppe en situasjon som er truende eller farlig for en eller flere elever, der og da. Vi griper inn umiddelbart, men det er flere måter å gripe inn på avhengig av sakens alvorlighetsgrad: Vi fanger elevenes øyne ved blikk-kontakt . Si stopp! Det kan hende at det holder. Vi er tydelige og respektfulle i vår tilbakemelding og vi bruker få ord for å unngå at situasjonen eskalerer. Den som griper inn må være sikker på å lykkes. Oppsøke stedet der en uønsket situasjon oppstår. Elevene må merke vårt nærvær. Vi må vurdere om vi skal gripe inn diskret eller offentlig .		

Å **følge opp situasjonen** når situasjonen har roet seg gjennom samtaler med de involverte på et senere tidspunkt kan gi en forsterket og positiv effekt.

Vi **henvender** oss til en og en elev i gruppe som krenker en medelev. Å bruke navn er et sterkt virkemiddel

Ved inngripen skal vi ikke sette oss i en situasjon der vi kan bli skadet eller å krenke andre

God praksis er

- Gripe inn også mot ensomhet og ikke bare synlige hendelser.

8.5 Skolens rutiner for å varsle (rektor + skoleeier) + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv - varsle)

Plikt til å varsle. "Alle som arbeider på skolen skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller."

- Det er skjerpet aktivitetsplikt i saker der ansatte krenker elever, jf oppl §12-5. Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen utsetter en elev for krenkelser som mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor, som vurderer videre saksgang. Hvis det er en i ledelsen som står bak krenkelsen, skal skoleeier ved UDA varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsen.

Å varsle		
AKTIVITET	ANSVARLIG	NÅR
Alle som arbeider på skolen skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Varselet kan også komme fra eleven selv eller foresatte.	Alle ansatte og vikarer	Kontinuerlig
Alle ansatte skriver et meldeskjema fra samtalen eller observasjonen, og informerer skolens ledelse straks. Straks er å definere som umiddelbart.	Alle ansatte og vikarer	Kontinuerlig
Sakene blir tatt opp i ukentlige møter der skolens ledelse og sosiallærer deltar.	Alle ansatte	Kontinuerlig
Ved alvorlige hendelser skal skoleeier varsles.	Rektor	Kontinuerlig

<p>Ved mistanke om at en ansatt ved skolen er årsak til at eleven ikke har et godt skolemiljø, skal rektor varsles straks.</p> <p>Rektor varsler deretter skoleeier, og starter undersøkelser.</p>	<p>Alle ansatte</p> <p>Rektor</p>	<p>Kontinuerlig</p>
<p>Ved mistanke om at en i skolens ledelse er årsak til at eleven ikke har et godt skolemiljø, skal skoleeier varsles straks.</p> <p>Skoleeier er ansvarlig for å undersøke saken.</p>	<p>Alle ansatte</p> <p>Grunnskoledirektør</p>	<p>Kontinuerlig</p>
<p>Elev og foresatte holdes informert om framdriften i saken.</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Rektor</p>	<p>Kontinuerlig</p>

Hvordan varsler vi?

Ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø kan basere seg på

- observasjon av elevene
- atferdsendringer
- tilbakemeldinger i undersøkelser
- beskjeder fra foresatte eller medelever
- aktivitet i sosiale medier
- eleven selv melder fra

Ansatte snakker med elev og foresatte, observerer, dokumenterer skriftlig i form av logg, og snakker med andre ansatte tilknyttet trinnet.

Vi varsler ut fra følgende kriterier:

- elevens subjektive opplevelse
- sakens alvorlighetsgrad/grovhet
- hyppighet/gjentakelse
- asymmetrisk maktforhold/ubalanse i maktforholdet

8.6 Skolens rutiner for å undersøke + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – Undersøke)

Å undersøke		
AKTIVITET	ANSVARLIG	NÅR
<p>Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utviklingssamtaler - Elevsamtaler - Uformelle samtaler - Samarbeidstid - Rutine for inspeksjon - Observasjon - Ikke-anonyme undersøkelser etter behov, men gjennomføres to-tre ganger i løpet av skoleåret. - Elevundersøkelsen <p>Vi loggførerhendelsene og utviklingen underveis i undersøkelsesprosessen.</p>	Alle ansatte	Kontinuerlig
<p>Ved mistanke om at en elev ikke har et godt skolemiljø, har alle ansatte plikt til å undersøke nærmere.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samtaler med den det gjelder/den subjektive oppfattelsen - Samtale med involverte elever, hver for seg - Felles samtale med alle involverte - Samarbeidstid - Samtale med sosiallærer - Observasjon - Klassesetring - undersøkelse - Sosiogram utføres tre ganger i året og ellers ved behov - Samtaler med foresatte <p>Vi loggførerhendelsene og utviklingen underveis i undersøkelsesprosessen.</p>	Alle ansatte	Kontinuerlig
<p>Situasjonen analyseres ved hjelp av pedagogisk analyse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemformulering • Målsetting • Datagrunnlag 	Alle ansatte, i et profesjonsfaglig fellesskap	Kontinuerlig

Ved mistanke om at det er en ansatt ved skolen som er årsak til at eleven ikke har et godt skolemiljø, skal rektor varsles snarest. Rektor har ansvar for å varsle skoleeier, og starte undersøkelser.	Alle ansatte Rektor	Kontinuerlig
Ved mistanke om at det er en i skolens ledelse som er årsak til at eleven ikke har et godt skolemiljø, skal skoleeier varsles snarest. Skoleeier er ansvarlig for å undersøke saken.	Alle ansatte grunnskoledirektør	Kontinuerlig

Hvordan undersøker vi?

Dersom eleven selv eller foresatte varsler skolen møter elev og foresatte ganske raskt som første ledd i å undersøke saken. Deretter undersøkes saken nærmere for å komme nær sakens helhet.

Dersom varselet kommer fra skolen blir foresatte raskt kontaktet og skolemiljøundersøkelser iverksatt. I alle tilfeller er det rektor som trekker konklusjonen. Saken undersøkes også selv om varselet ikke går til rektor.

Vi må avdekke hva som har skjedd og å få greie på om skolemiljøet er trygt og godt for eleven. Vi må lytte til elevene og dens foresatte samt å gjøre undersøkelser i skolemiljøet for å innhente fakta om saken.

Det gjør vi gjennom å reflektere over:

- den subjektive opplevelsen; Hvordan opplever eleven og dens foresatte situasjonen og situasjonens bakgrunn?
- inkludering; har eleven venner på skolen? Hører vennen til i samme klasse eller samme trinn?
- Krenkelser; Blir eleven krenket? På hvilken måte? Av hvem?

Det må innhentes opplysninger om:

- Handlingene
- Roller
- Relasjoner
- Holdninger til personene rundt elevene, både medelever og ansatte

I undersøkelsesprosessen er det viktig at observasjonene blir loggført av trinnet og funn blir gjennomgått og analysert på trinnsamarbeid. Vi benytter oss av pedagogisk analyse som verktøy til å finne opprettholdende faktorer. Pedagogisk analyse utføres i et profesjonsfaglig læringsfellesskap.

God praksis er

- å innhente informasjon fra flere kilder og gjerne med ulike metoder
- at det er rektor trekker konklusjonen
- dersom undersøkelsene ikke har brakt inn tilstrekkelig indikasjoner på mobbing, skal ikke skolen konkludere med at det ikke er mobbing, men si at grundige undersøkelser ikke har avdekket at det ikke er mobbing.

8.7 Skolens rutiner for å utarbeide tiltak til aktivitetsplan/tiltaksplan. (Rundskriv - tiltak)

Plikt til å iverksette tiltak og evaluere. "Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø."

- Rektor har ansvar for at aktivitetsplan skrives, enten av miljøteam, avdelingsledere eller rektor selv. Planen utarbeides i samarbeid med foresatte, eleven, ansatte som er tilknyttet eleven, miljøteam og ledelsen.

Å sette inn tiltak		
AKTIVITET	ANSVARLIG	NÅR
Vi setter inn tiltak for alle elever som opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø (den subjektive opplevelsen)	Rektor Alle ansatte	Kontinuerlig
Vi følger mal for aktivitetsplan i Oslo kommune, som innebærer: - Tiltak på individnivå - Tiltak på gruppe/ klassenivå - Tiltak på skolenivå Tiltakene er faglig begrunnet, og i samarbeid med elev og foresatte. Tiltakene er etter en vurdering av hva som er til elevens beste.	Rektor Alle ansatte	Kontinuerlig
I forbindelse med utarbeidelse av aktivitetsplan plikter alle ansatte å undersøke saken, lytte ut elevene, og utarbeide forslag til tiltak gjennom å bruke pedagogisk analyse som verktøy.	Alle ansatte	Kontinuerlig
Aktivitetsplanen evalueres i samarbeid med elev og foresatte, og det defineres datoer for evalueringsmøter. Tiltakene endres ved behov og avsluttes når eleven opplever å ha et trygt og godt skolemiljø.	Alle ansatte	

Tverrfaglige instanser kontaktes ved behov, og kan være en del av tiltakene i aktivitetsplanen.	Skolens ledelse har ansvar for å kontakte eksterne instanser.	Kontinuerlig
Skolens ledelse informeres om endring av tiltak, og avsluttende aktivitetsplan.	Alle ansatte	Kontinuerlig

Hvordan setter vi inn tiltak?

På bakgrunn av de opprettholdende faktorene utvikles tiltak og strategier. Skolen setter også inn tiltak dersom mobbing ikke er avdekket.

Hensikten med tiltakene:

- Stoppe mobbing. Det er mobberen som har ansvaret og slike handlinger aksepteres ikke.
- Reparere skader som mobbesaken har skapt
- Hovedaktørene, foresatte og klassen kommer styrket ut av situasjonen
- Hensynet til den som blir mobbet skal telle mest. Tiltakene skal oppleves som trygge og verdige.

Elevene er medvirkende i prosessen med tiltak. De skal bli lyttet til. Det som er til det beste for eleven skal være det grunnleggende hensynet i skolen.

God praksis er

- dersom undersøkelser ikke har avdekket mobbing må skolen likevel følge opp den eleven som ikke har det trygt og godt med egnede tiltak som for eksempel samtaler med kontaktlærer, sosiallærer, helsesykepleier eller PPT.
- at i mobbesaker støtter den som blir mobbet, stille tydelige krav til den som mobber og kommunisere tett med foresatte til begge parter
- å føre tett tilsyn og gjenomprette evt. skader hos enkeltpersoner og i relasjoner

8.8 Beskrivelse av hvordan skolen jobber med gjenopprettende prosesser når tilliten er brutt mellom elev-elev, lærer-elev, skole-foresatte.

- Ved tillitsbrudd mellom elever gjennomføres samtaler med begge parter, hver for seg. Elevene skal fortrinnsvis prate med voksne som elevene er trygge på. I noen tilfeller vil det være til elevens beste at foresatte er med i samtalen.
- Fokus i samtalen er på de gjenopprettede prosessene, der involverte parter får ro og blir vist omsorg, samt får reflektere over hvordan lignende situasjoner kan unngås i fremtiden.
- Etter samtalen loggføres samtalen og arkiveres i elevmappa.

- I etterkant av en slik hendelse vil elev få tilbud om oppfølgingssamtaler med sosiallærer eller miljøterapeut, med hensikt å gjenopprette tilliten til den personen det gjelder. Her kan også helsesykepleier bidra med samtaler, både enesamtaler og gruppesamtaler.
- Skolen vil være i dialog med foresatte for å sammen finne gode strategier for å unngå slike konfrontasjoner i fremtiden.

8.9 Skolens rutiner for å følge opp og evaluerer igangsatte tiltak

- Tiltakene i aktivitetsplanen følges opp jevnlig av kontaktlærer, sosiallærer og ledelsen. Skolen har regelmessig dialog med foresatte for å drøfte planen fortløpende, i tillegg til samtaler med eleven og ansatte. Observasjoner blir loggført og lagt inn i aktivitetsplanen.
- Etter en periode blir foresatte kalt inn til møte for evaluere aktivitetsplanen og drøfte om tiltakene har fungert og om planen skal prolongeres eller avvikles.